

E. U. de Enfermería (Ourense)

Grao en Enfermería

Materias

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
O51G140V01401	Metodoloxía da investigación	1c	6
O51G140V01405	Prácticas clínicas IV	1c	18
O51G140V01406	Prácticas clínicas V	2c	18
O51G140V01407	Traballo de Fin de Grao	2c	12
O51G140V01409	Drogodependencias, ETS e SIDA	1c	6
O51G140V01412	Saúde, dependencia e vulnerabilidade social	1c	6
O51G140V01413	Atención de enfermaría nas emerxencias e catástrofes	1c	6
O51G140V01415	Introdución á enfermaría avanzada	1c	6
O51G140V01417	Atención e apoio na dependencia e vulnerabilidade social	1c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS**Metodoloxía da investigación**

Materia	Metodoloxía da investigación			
Código	O51G140V01401			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Ourense)			
Coordinador/a	Menor Rodríguez, María José			
Profesorado	Garrido Gonzalez, M ^a Ines Menor Rodríguez, María José			
Correo-e	mariajosemenor@hotmail.com			
Web				
Descrición xeral	FASES DO PROCESO DE INVESTIGACIÓN, DESEÑO DA INVESTIGACIÓN, INVESTIGACIÓN CUANTITATIVA E CUALITATIVA, PROCURA E REVISIÓN BIBLIOGRÁFICA, RECURSOS INFORMÁTICOS EN INVESTIGACIÓN, ...			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermmería
B6	Aplicar as intervencións da enfermmería na evidencia científica e nos medios dispoñibles
B8	Promover e respetar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermedade
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade
B12	Aplicar o código ético e deontolóxico da enfermmería española, comprendendo as implicacións éticas da saúde nun contexto mundial na transformación
B13	Aplicar os principios de financiación sanitaria e sociosanitaria e utilizar adecuadamente os recursos dispoñibles
B14	Establecer mecanismos de avaliación, considerando os aspectos científico-técnicos e de calidade
B16	Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria
C8	Aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación dos coidados de saúde.
C12	Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.
C17	Aplicar o proceso de enfermmería para proporcionar e garantir o benestar, a calidade e seguridade, as persoas atendidas.
C24	Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde de individuos e grupos
C25	Aplicar os métodos e procedementos necesarios no seu ámbito para identificar os problemas de saúde máis relevantes nunha comunidade.
C26	Analizar os datos estatísticos referidos a estudos da poboación, identificando as posibles causas de problemas de saúde.
C33	Ter unha actitude cooperativa cos diferentes membros do equipo.
C45	Coñecer o Sistema Sanitario Español.
C46	Identificar as características da función directiva dos servizos de enfermmería e a xestión de coidados.
C47	Coñecer e ser capaz de aplicar as técnicas de dirección de grupos.
C48	Coñecer a lexislación aplicable e o código Ético e Deontolóxico da enfermmería española, inspirado no código Europeo de Ética e Deontoloxía de Enfermería.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe

D6	Habilidades nas relacións interpersonais
D7	Razoamento crítico
D8	Aprendizaxe autónomo
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D10	Motivación pola calidade
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Ser capaz de xestionar as bases de documentación científico-técnica, seleccionar e revisar documentos de interese e sintetizar a súa información.	A1	B3	C8	D1
	A2	B6	C12	D2
	A3	B8	C17	D3
	A4	B10	C24	D4
	A5	B12	C25	D5
		B13	C26	D6
		B14	C33	D7
		B16	C45	D8
			C46	D9
			C47	D10
		C48	D11	
Saber identificar as necesidades e aplicar a metodoloxía da investigación en relación con problemas reais e definir obxectivos innovadores de investigación en forma de proxectos e/ou protocolos	A1	B8	C8	D1
	A2	B10	C25	D2
	A3	B12	C26	D3
	A4	B13		D4
	A5	B16		D5
				D6
				D7
				D8
				D9
				D10
			D11	

Contidos

Tema	
Marco Conceptual da Investigación	Fundamentos de Metodoloxía da Investigación: 1. Introducción á investigación. Método científico 2. Ética e investigación 3. Os fins da investigación: hipótese e obxectivos 4. Procura bibliográfica 5. Inferencia causal 6. Rumbos, confusión, modificación de efecto
Fundamentos da Investigación cuantitativa e Cualitativa	Investigación Cuantitativa: 1. Tipos de estudos epidemiolóxicos: Estudos transversais. Estudos de cohortes. Estudos de casos e controis. Estudos experimentais 2. Poboación de estudo e mostra. Deseños de mostraxe e tamaño muestral 3. Sensibilidade e especificidade. Medidas de efecto 4. Deseño e validación de cuestionarios 5. Tipos de variables 6. Revisións sistemáticas 7. Análise de datos Investigación Cualitativa: 1. O paradigma cualitativo 2. Estrutura da investigación cualitativa 3. Análise de datos cualitativos 4. O informe de investigación
Elaboración dun Proxecto de Investigación	1. Síntese estatística 2. Programas informáticos para análise de datos 3. Comunicación científica: deseño de pósteres, presentacións orais 4. Comunicación científica: o artigo de investigación 5. Lectura crítica 6. Redacción dun protocolo de investigación

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	0	28	28

Lección maxistral	35	35	70
Seminario	10	22	32
Exame de preguntas obxectivas	5	15	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Estudo de contidos teóricos e bibliografía Realización de exercicios Procura e lectura de artigos
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia

Atención personalizada

Metodoloxías Descrición

Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia
-----------	---

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Seminario	Avaliación continua. Obrigatoriedade de asistencia ao 90% das horas. Discusión de deseños e tipos de investigación. Participación activa e implicación. Resolución de preguntas sobre casos tratados Probos de tipo test Nota de Corte:5	40	A1 B3 C8 D1 A2 B6 C12 D2 A3 B8 C17 D3 A4 B10 C24 D4 A5 B12 C25 D5 B13 C26 D6 B14 C33 D7 B16 C45 D8 C46 D9 C47 D10 C48 D11
Exame de preguntas obxectivas	Exame final escrito tipo test con respostas múltiples e unha soa verdadeira. Será necesario obter polo menos o 60% da puntuación máxima. A resposta equivocada restará 1/3 de punto. Nota de Corte: 5	60	C8 C12 C17 C24 C25 C26 C33 C45 C46 C47 C48

Outros comentarios sobre a Avaliación

En segunda Edición, examinaranse da parte/s non superada/as, o tipo de proba será o mesmo que na primeira edición.

FIN DE CARREIRA: CRITERIO DE AVALIACIÓN: PROBA TIPO TEST DA TOTALIDADE DA MATERIA 100% NOTA DE CORTE 5

Avaliación 1ª Edición : Avaliación 2ª Edición . Avaliación Fin de Carreira:

MODALIDADE NON PRESENCIAL: No caso de alumnos que dun xeito xustifico non poidan asistir os seminarios , terán que presentar un traballo antes do exame da materia en cada edición. A nota de corte deste traballo será:5

Aqueles alumnos que non asistan ao 90% das horas dos seminarios, pasarán de xeito automático a Modalidade non Presencial

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Berenguera A, Fernández de Sanmamed MJ, Pons M, Pujol E, Rodríguez D, Saura S., **Escuchar, observar y comprender. Recuperando la narrativa en las Ciencias de la Salud. Aportaciones de la investigación cualitativa**, Barcelona: Institut Universitari d'Investigació en Atenció Primària Jordi Gol (IDIAP J. Gol);, Institut Universitari d'Investigació en Atenció Pr, 2014

Comité Internacional de Directores de Revistas Biomédicas (ICMJE)., **Recomendaciones para la preparación, presentación, edición y publicación de trabajos académicos en revistas médicas.**, Rev Esp Salud Pública., Rev Esp Salud Pública., 2016

Deslauriers, J-P., **Investigación Cualitativa. Guía práctica.**, Pereira: Papiro;, Papiro, 2004

Fathalla MF, Fathalla MMF., **Guía práctica de investigación en salud.**, Washington: OPS;, OPS, 2008

Bibliografía Complementaria

Lemeshow S, Hosmer DW, Klar J, Lwanga SK., **Adequacy of sample size in health studies**, Ginebra: WHO;, JOHN WILEY &amp;amp;amp;amp;amp; SONS, 1990

Hartley J., **Academic writing and publishing.**, Oxon: Routledge;, Routledge, 2008

Bermejo Fraile B., **Epidemiología clínica aplicada a la toma de decisiones en medicina.**, Pamplona: Gobierno de Navarra;, Gobierno de Navarra. Departamento de Salud, 2001

Riegelman RK, Hirsch RP., **Cómo estudiar un estudio y probar una prueba: lectura crítica de la literatura médica.**, Washington: OPS;, OPS, 1992

Tormo Díaz MJ, Dal-Ré R, Pérez Albarracín G, **Ética e investigación epidemiológica: principios, aplicaciones y casos prácticos.**, Murcia: Sociedad Española de Epidemiología;, Sociedad Española de Epidemiología, 1998

Hernández Sampieri R, Fernández Collado C, Baptista Lucio P., **Metodología de la investigación.**, The McGraw-Hill Companies, Inc, 2010

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Traballo de Fin de Grao/O51G140V01407

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Estatística: Estadística/O51G140V01106

Idioma moderno: Inglés técnico/O51G140V01108

Outros comentarios

- Moi importante a participación, implicación e actitude nos seminarios
- Rógase unha permanente atención ás disposicións sobre a materia que no seu momento, figuren nos taboleiros de anuncios da Escola
- Consultar a plataforma FAITIC a través da cal se fornecerá información para o seguimento e desenvolvemento da materia

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo *COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

Estudo de contidos teóricos e bibliografía

Realización de exercicios

Procura e lectura de artigos

* Metodoloxías docentes que se modifican

O formato de Lección maxistral será substituído por acceso ao material formativo mediante Faitic con metodoloxía virtual.

Realizaranse Foros semanais co profesor para posto en común ,con día e hora concertada previamente.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (tutorías)

Solicitud/ respostas de tutorías mediante aula virtual do profesor .

* Modificacións (si proceden) dos contidos a impartir

Non proceden modificacións de temario

* Bibliografía adicional para facilitar o auto-aprendizaxe

Bibliografía Básica

Berenguera A, Fernández de *Sanmamed *MJ, *Pons *M, Pujol E, Rodríguez D, Saura S., Escotar, observar e comprender. Recuperando a narrativa nas Ciencias da Saúde. Achegas da investigación cualitativa, Barcelona: *Institut *Universitari d’*Investigació en *Atenció *Primària Jordi Gol (*IDIAP *J. Gol);, *Institut *Universitari d’*Investigació en *Atenció Pr, 2014

Comité Internacional de Directores de Revistas Biomédicas (ICMJE)., Recomendacións para a preparación, presentación, edición e publicación de traballos académicos en revistas médicas., *Rev *Esp Saúde Pública., *Rev *Esp.Saúde Pública., 2016 Deslauriers, *J-*P., Investigación Cualitativa. Guía práctica., Pereira: Papiro;, Papiro, 2004

*Fathalla *MF, *Fathalla *MMF., Guía práctica de investigación en saúde., Washington: *OPS;, *OPS, 2008

Bibliografía Complementaria

*Lemeshow *S, *Hosmer *DW, *Klar *J, *Lwanga *SK., *Adequacy *of *sample *size *in *health *studies, Xenebra: *WHO;, JOHN *WILEY &*SONS, 1990

*Hartley *J., *Academic *writing *and *publishing., *Oxon: *Routledge;, *Routledge, 2008

Bermejo Frade *B., *Epidemiología clínica aplicada á toma de decisións en medicamento., *Pamplona: Gobierno de Navarra;, Gobierno de Navarra. Departamento de Saúde, 2001

*Riegelman *RK, *Hirsch *RP., Como estudar un estudo e probar unha proba: lectura crítica da literatura médica.,Washington: *OPS;, *OPS, 1992

*Tormo Díaz *MJ, *Dal.*Ré *R, Pérez *Albarracín *G, Ética e investigación epidemiolóxica: principios, aplicacións e casos prácticos., Murcia: Sociedade Española de *Epidemiología;, Sociedade Española de *Epidemiología, 1998

Hernández *Sampieri *R, Fernández *Collado *C, Baptista Lucio *P., Metodoloxía da investigación., Metodoloxía da investigación., *The *McGraw-*Hill *Companies, *Inc, 2010

* Outras modificacións

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

* Probas xa realizadas

Seminario Avaliación continua. Obrigatoriedade de asistencia ao 90% das horas.

Discusión de deseños e tipos de investigación. Participación activa e implicación. Resolución de preguntas sobre casos tratados .Probas de tipo test

Nota de Corte: 5 (40%)

Exame de preguntas obxectivas:Exame final escrito tipo test con respostas múltiples e unha soa verdadeira. Será necesario obter polo menos o 60% da puntuación máxima. A resposta equivocada restará 1/3 de punto.

Nota de Corte:5 (60%)

* Probas que se modifican

Avaliación continua con obrigatoriedade de asistencia presencial ao 90% das horas.

* Novas probas

1. Test de 50 preguntas con única resposta vía plataforma moodle con tempo limitado. Cada resposta mal contestada restará 0.25 puntos. Respostas en branco non modifican a puntuación.

2. Realización de dous Casos prácticos con catros preguntas cada un ,vía plataforma apartado exercicio de Faitic, con tempo limitado . Cada resposta mal contestada restará 1.25 puntos. Respostas en branco non modifican a puntuación.

Para aprobar será necesario obter, polo menos un 5 en cada unha das probas.,

* Información adicional

DATOS IDENTIFICATIVOS**Prácticas clínicas IV**

Materia	Prácticas clínicas IV			
Código	O51G140V01405			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS 18	Sinale OB	Curso 4	Cuadrimestre 1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Ourense)			
Coordinador/a	Fernández Varela, María Milagros Fariñas Valiña, Natalia			
Profesorado	Fariñas Valiña, Natalia Fernández Varela, María Milagros			
Correo-e	natalia.farinas.valina@sergas.es mfervar3@sergas.es			
Web				
Descrición xeral	Prácticas en forma de rotatorio clínico e cunha avaliación final de competencias, en servizos especiais e outros, que permitan incorporar os valores profesionais, competencias de comunicación asistencial, razoamento clínico, xestión clínica e xuízo crítico, integrando na práctica profesional os coñecementos, habilidades e actitudes da Enfermería, baseados en principios e valores, asociados ás competencias descritas nos obxectivos xerais e nas materias que conforman o Título.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermería, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada as necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenrolo dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais y deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar cuidados de enfermería dirixidos as persoas, familias o grupos, orientados aos resultados en saúde, avaliando o seu impacto, a través de guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cuales se diagnostica, trata ou cuida un problema de saúde.
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermería
B4	Ser capaz de comprender o comportamento interactivo da persoa en función do xénero, grupo ou comunidade, dentro do seu contexto social e multicultural
B5	Diseñar sistemas de cuidados dirixidos as persoas, familia ou grupos, avaliando o seu impacto e establecendo as modificacións oportunas
B6	Aplicar as intervencións da enfermería na evidencia científica e nos medios dispoñibles
B7	Saber comprender, sen prexuízos, as persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, cómo individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto as suas opinións, creenzas e valores, ademais de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional
B8	Promover e respetar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermedade
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocuidado, apoiando o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz cos pacientes, familias, grupos sociais e compañeiros. Fomentar a formación e información para a saúde
B12	Aplicar o código ético e deontolóxico da enfermería española, comprendendo as implicacións éticas da saúde nun contexto mundial na transformación
B13	Aplicar os principios de financiación sanitaria e sociosanitaria e utilizar adecuadamente os recursos dispoñibles
B14	Establecer mecanismos de avaliación, considerando os aspectos científico-técnicos e de calidade

- B15 Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais
- B16 Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria
- B17 Realizar coidados de enfermería baseándose na atención integral da saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial
- B18 Aplicar estratexias para adoptar medidas de confortabilidade e atención de síntomas, dirixidas ao paciente e familia, na aplicación de coidados paliativos que contribúan a aliviar a situación de pacientes en situacións de enfermidade avanzada e/ou terminal
- C4 Utilización dos medicamentos, avaliando os beneficios esperados e os riscos asociados e/ou efectos derivados da súa administración e consumo.
- C8 Aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación dos coidados de saúde.
- C10 Identificar as respostas psicosociais das persoas ante as diferentes situacións de saúde (en particular, a enfermidade e o sufrimento), seleccionando as accións adecuadas para proporcionar axuda nas mesmas.
- C11 Establecer unha relación empática e respectuosa co paciente e familia, acorde coa situación da persoa, problema de saúde e etapa de desenvolvemento.
- C12 Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.
- C13 Recoñecer as situacións de risco vital e saber executar manobras de soporte vital básico e avanzado.
- C15 Identificar, integrar e relacionar o concepto de saúde e os coidados, dende unha perspectiva histórica, para comprender a evolución do coidado de enfermaría.
- C17 Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir o benestar, a calidade e seguridade, as persoas atendidas.
- C18 Coñecer e aplicar os principios que sustentan os coidados integrais de enfermaría.
- C19 Dirixir, avaliar e prestar os coidados integrais de enfermaría, ao individuo, a familia e a comunidade.
- C22 Promover a participación das persoas, familia e grupos no seu proceso de saúde-enfermidade.
- C23 Identificar os factores relacionados coa saúde e os problemas do entorno, para atender as persoas en situacións de saúde e enfermidade como integrantes de unha comunidade
- C24 Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde de individuos e grupos
- C25 Aplicar os métodos e procedementos necesarios no seu ámbito para identificar os problemas de saúde máis relevantes nunha comunidade.
- C26 Analizar os datos estatísticos referidos a estudos da poboación, identificando as posibles causas de problemas de saúde.
- C29 Identificar as necesidades de coidado derivadas dos problemas de saúde.
- C31 Realizar as técnicas e procedementos de coidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos enfermos e familiares.
- C33 Ter unha actitude cooperativa cos diferentes membros do equipo.
- C35 Aplicar coidados xerais durante o proceso de maternidade para facilitar a adaptación das mulleres e os neonatos ás novas demandas e previr complicacións.
- C36 Coñecer os aspectos específicos dos coidados do neonato. Identificar as características das diferentes etapas da infancia e adolescencia e os factores que condicionan o patrón normal de crecemento e desenvolvemento.
- C37 Coñecer os problemas de saúde máis frecuentes na infancia e identificar as súas manifestacións. Analizar os datos de valoración do neno, identificando os problemas de enfermaría e as complicacións que poden presentarse.
- C42 Identificar as modificacións estruturais, funcionais, psicolóxicas e de formas de vida asociadas ao proceso de envellecemento.
- C44 Seleccionar as intervencións coidadoras dirixidas a tratar ou a previr os problemas de saúde e a súa adaptación á vida diaria mediante recursos de proximidade e apoio á persoa anciá.
- C49 Prestar coidados, garantindo o dereito á dignidade, privacidade, intimidade, confidencialidade e capacidade de decisión do paciente e familia.
- C50 Individualizar o coidado considerando a idade, o xénero, as diferenzas culturais, o grupo étnico, as crenzas e valores.
- D1 Capacidade de análise e síntese
- D2 Capacidade de organización e planificación
- D3 Capacidade de xestión da información
- D4 Resolución de problemas e toma de decisións
- D5 Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
- D6 Habilidades nas relacións interpersonais
- D7 Razoamento crítico
- D8 Aprendizaxe autónomo
- D9 Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
- D10 Motivación pola calidade
- D11 Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Ser capaz de participar nos cuidados que teñan como finalidade garantir o maior grao de independencia das persoas nas súas necesidades máis básicas, fomentando unha *óptima relación interpersonal que garanta a dignidade e confidencialidade	A1	B1	C8	D1	
	A2	B3	C11	D2	
	A3	B6	C12	D3	
	A4	B7	C15	D4	
	A5	B8	C17	D5	
		B9	C18	D6	
		B11	C26	D7	
		B12	C29	D8	
		B15	C31	D9	
		B16	C33	D10	
		B17	C42	D11	
		B18	C49		
	Ser capaz de proporcionar cuidados ao paciente aplicando o Proceso de Enfermaría, establecendo unha actitude *empática co paciente e familia aos que garantizará o dereito á confidencialidade, dignidade e privacidade.	A1	B1	C4	D1
		A2	B2	C8	D2
		A3	B3	C10	D3
		A4	B4	C11	D4
		A5	B5	C12	D5
			B6	C13	D6
		B10	C15	D7	
		B12	C17	D8	
		B13	C18	D9	
		B14	C19	D10	
		B15	C22	D11	
		B16	C23		
		B17	C24		
			C25		
			C29		
			C31		
			C33		
		C35			
		C36			
		C37			
		C44			
		C49			
		C50			

Contidos

Tema

*Rotatorio de prácticas *preprofesionales que permitan a aplicación dos coñecementos teóricos e metodolóxicos da Enfermaría á práctica clínica, PROCESO ENFERMEIRO: Manexo da *Taxonomía *NANDA, *NOC, *NIC en hospitais, centros asistenciais e sociosanitarios Prácticas clínicas a realizar en servizos especiais e atención especializada

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Eventos científicos	2	0	2
Actividades introductorias	2	0	2
Seminario	18	0	18
Prácticum, Practicas externas e clínicas	402	0	402
Estudo de casos	0	13	13
Cartafol/dossier	0	13	13

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Eventos científicos	Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates... realizados por ponentes de prestixio, que permiten profundar ou complementar os contidos de a materia.
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Seminario	As tutorías grupais programadas mediante anuncio en Faitic, son obrigatorias xa que, entre outros, nelas préstase o soporte necesario para que o alumnado poida cumprir adecuadamente cos requisitos da avaliación.

Prácticum, Practicas externas e clínicas	A/O estudante desenvolve as actividades nun contexto relacionado co exercicio dunha profesión, durante un período determinado, realizando as funcións asignadas e previstas na proposta de prácticas. As prácticas clínicas desenvólvense nun contexto relacionado cunha profesión na área de Ciencias da Saúde.
--	--

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Asesoramiento do estudante no desenvolvemento das actividades enfermeiras nas Unidades de prácticas
Seminario	As tutorías grupais programadas mediante anuncio en Faitic, son obrigatorias xa que, entre outros, nelas préstase o soporte necesario para que o alumnado poida cumprir adecuadamente cos requisitos da avaliación.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
			A	B	C	D
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Informe de avaliación emitido pola/o supervisora/or da Unidade, co asesoramiento das enfermeiras colaboradoras de prácticas clínicas. Asistencia obrigatoria 100% das horas. Nota de corte 5. Imprescindible superar cada parte para aprobar a materia.	45	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B18	C4 C8 C10 C11 C12 C13 C15 C17 C18 C19 C22 C29 C31 C33 C35 C36 C37 C42 C44 C49 C50	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11
Estudo de casos	Elaboración dun caso práctico desenvolvendo o proceso de enfermería nun paciente da Unidade de prácticas na que realice a súa estancia clínica, estará baseado na taxonomía NANDA, NIC, NOC. Consultar a guía do traballo na plataforma Faitic. A presentación será individual. Prazo de entrega: consultar faitic A non presentación do traballo nas datas establecidas supón a non superación da materia. Nota de corte 5. Imprescindible superar cada parte para aprobar a materia	45	A1 A2 A3 A4	B2 B4 B5 B6 B14 B16	C17 C18 C19 C23 C24 C26 C29 C44 C50	D1 D2 D3 D4 D7
Cartafol/dossier	Elaboración dun informe/memoria sobre as tarefas e procedementos desenvolvidos, observacións realizadas. Normas de presentación: consultar Faitic Prazo de entrega: consultar faitic Nota de corte 5. Imprescindible superar cada parte para aprobar a materia.	10	A1 A2 A3 A4	B2 B5 B16	C15	D1 D2 D4 D7

Outros comentarios sobre a Avaliación

2ª edición ordinaria:

Dado que a práctica clínica é unha actividade presencial, non recuperable, os estudantes soamente poderán empregar a 2ª oportunidade para recuperar o relativo á avaliación do estudo de casos e/ou o cartafol/dossier, segundo corresponda. Asimesmo nesta 2ª edición soamente se poderán recuperar ausencias ata un máximo de dez xornadas, segundo o recollido na Guía de Prácticas Clínicas, e sempre que haxa dispoñibilidade no Centro Sanitario de referencia.

Para o estudo de caso, o alumnado ten 2 alternativas:

- Presentar o mesmo caso clínico da edición anterior, modificado e corrixido. A nota máxima a acadar será un 5.
- Presentar un novo caso clínico, é dicir un traballo distinto ao da edición anterior. A nota máxima a acadar será un 10.

Entrega do cartafol/dossier e estudo caso: consultar datas a través da plataforma FAITIC.

É imprescindible aprobar cada parte, para poder superar a materia.

OUTROS COMENTARIOS:

- Importante que o documento de asistencia a prácticas clínicas, recolla tanto a asistencia coma as faltas/ausencias, para a súa posterior recuperación e a súa entrega en tempo e en forma na Escola.
- No caso de non poder acudir por motivos xustificadas e documentados á unidade de prácticas clínicas, o alumnado avisará por correo electrónico ao profesorado da materia (PracticasClinicas.enfermaria.ourense@sergas.es), con COPIA á supervisora da unidade de rotación.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Moorhead, Swanson, Johnson & Maas, **Clasificación de Resultados de Enfermería (NOC): Medición de Resultados en Salud**, 6ª, Elsevier, 2018

Butcher, Bulechek, Dochterman & Wagner, **Clasificación de Intervenciones de Enfermería (NIC)**, 7ª, Elsevier, 2018

NANDA International, **Definiciones y clasificación 2018-2020 de NANDA International**, 11ª, Elsevier, 2019

Nanda International, **NNNConsult**, Elsevier,

Perry, A.G., Potter, P.A., **Guía Mosby De Habilidades Y Procedimientos En Enfermería**, 9ª, Elsevier, 2019

Index de enfermería (digital),

Enfermería global (global),

Enfermería Clínica,

Cultura de cuidados,

<http://www.isciii.es/investen>,

<https://ulcerasfora.sergas.gal/?idioma=es>,

Bibliografía Complementaria

Metas de Enfermería,

Nursing,

<http://www.gneaupp.org>,

Enfermería intensiva,

Ciber revista,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Prácticas clínicas V/O51G140V01406

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Fundamentos de enfermaría/O51G140V01107

Enfermaría clínica I/O51G140V01204

Enfermaría clínica II/O51G140V01205

Introdución á enfermaría clínica/O51G140V01201

Prácticas clínicas I/O51G140V01208

Enfermaría clínica III/O51G140V01301

Prácticas clínicas II/O51G140V01303

Prácticas clínicas III/O51G140V01306

Outros comentarios

Rógase unha permanente atención ás disposicións sobre a materia que, no seu momento, figuren nos taboleiros de anuncios da Escola de Enfermaría e consultar a plataforma FAITIC, a través da cal se fornecerá información para o seguimento e desenvolvemento da materia.

-É obrigatorio subir á platafomra faitic no apartado usuarios unha foto que permita a identificación da/o alumna/o.

Plan de Continxencias

Descrición

A lexislación vixente conforma a profesión de Enfermeira/o como profesión regulada cuxo exercicio, de acordo co disposto

no artigo 12.9 do Real Decreto 1393/2007, no que se establece a ordenación dos ensinos universitarios oficiais, require da posesión do correspondente título oficial de Grao, obtido conforme ás condicións establecidas polo Goberno no Acordo de Consello de Ministros do 8 de febreiro de 2008, publicado no Boletín Oficial do Estado do 27 de febreiro de 2008.

Na orden CIN/2134/2008, de 3 de xullo, establécense os requisitos para a verificación dos títulos universitarios oficiais que habilitan para o exercicio da profesión de Enfermeira/o.

Como o título de Graduada/o en Enfermería pola UVigo é presencial e habilita para o exercicio dunha profesión regulada, no relativo ás prácticas clínicas, considérase imprescindible a formación presencial nos centros sanitarios de referencia o que non pode ser modificado sen a pertinente instrución específica das autoridades competentes. A realización de prácticas clínicas presenciais é un condicionante para que poidan ser avaliadas.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Prácticas clínicas V**

Materia	Prácticas clínicas V			
Código	O51G140V01406			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS 18	Sinale OB	Curso 4	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Ourense)			
Coordinador/a	Fernández Varela, María Milagros Fariñas Valiña, Natalia			
Profesorado	Fariñas Valiña, Natalia Fernández Varela, María Milagros Pérez Rodríguez, Raquel			
Correo-e	natalia.farinas.valina@sergas.es mfervar3@sergas.es			
Web				
Descrición xeral	Prácticas Clínicas: aprendizaxe práctica clínica cuxa finalidade é integrar os coñecementos e habilidades adquiridas que permitan ao alumnado entender, comprender, diagnosticar e participar no deseño e desenvolvemento dun plan de cuidados a persoas en situación crítica de saúde e desenvolver habilidades de comunicación efectiva con pacientes/ familias e equipo.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermería, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada as necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenrolo dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais y deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar cuidados de enfermería dirixidos as persoas, familias o grupos, orientados aos resultados en saúde, avaliando o seu impacto, a través de guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cuales se diagnostica, trata ou cuida un problema de saúde.
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermería
B4	Ser capaz de comprender o comportamento interactivo da persoa en función do xénero, grupo ou comunidade, dentro do seu contexto social e multicultural
B5	Diseñar sistemas de cuidados dirixidos as persoas, familia ou grupos, avaliando o seu impacto e establecendo as modificacións oportunas
B6	Aplicar as intervencións da enfermería na evidencia científica e nos medios dispoñibles
B7	Saber comprender, sen prexuízos, as persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, cómo individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto as suas opinións, creenzas e valores, ademais de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional
B8	Promover e respetar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermedade
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocuidado, apoiando o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz cos pacientes, familias, grupos sociais e compañeiros. Fomentar a formación e información para a saúde
B12	Aplicar o código ético e deontolóxico da enfermería española, comprendendo as implicacións éticas da saúde nun contexto mundial na transformación
B13	Aplicar os principios de financiación sanitaria e sociosanitaria e utilizar adecuadamente os recursos dispoñibles
B14	Establecer mecanismos de avaliación, considerando os aspectos científico-técnicos e de calidade

- B15 Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais
- B16 Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria
- B17 Realizar coidados de enfermería baseándose na atención integral da saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial
- B18 Aplicar estratexias para adoptar medidas de confortabilidade e atención de síntomas, dirixidas ao paciente e familia, na aplicación de coidados paliativos que contribúan a aliviar a situación de pacientes en situacións de enfermidade avanzada e/ou terminal
- C4 Utilización dos medicamentos, avaliando os beneficios esperados e os riscos asociados e/ou efectos derivados da súa administración e consumo.
- C8 Aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación dos coidados de saúde.
- C10 Identificar as respostas psicosociais das persoas ante as diferentes situacións de saúde (en particular, a enfermidade e o sufrimento), seleccionando as accións adecuadas para proporcionar axuda nas mesmas.
- C11 Establecer unha relación empática e respectuosa co paciente e familia, acorde coa situación da persoa, problema de saúde e etapa de desenvolvemento.
- C12 Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.
- C13 Recoñecer as situacións de risco vital e saber executar manobras de soporte vital básico e avanzado.
- C15 Identificar, integrar e relacionar o concepto de saúde e os coidados, dende unha perspectiva histórica, para comprender a evolución do coidado de enfermaría.
- C17 Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir o benestar, a calidade e seguridade, as persoas atendidas.
- C18 Coñecer e aplicar os principios que sustentan os coidados integrais de enfermaría.
- C19 Dirixir, avaliar e prestar os coidados integrais de enfermaría, ao individuo, a familia e a comunidade.
- C22 Promover a participación das persoas, familia e grupos no seu proceso de saúde-enfermidade.
- C23 Identificar os factores relacionados coa saúde e os problemas do entorno, para atender as persoas en situacións de saúde e enfermidade como integrantes de unha comunidade
- C24 Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde de individuos e grupos
- C25 Aplicar os métodos e procedementos necesarios no seu ámbito para identificar os problemas de saúde máis relevantes nunha comunidade.
- C26 Analizar os datos estatísticos referidos a estudos da poboación, identificando as posibles causas de problemas de saúde.
- C29 Identificar as necesidades de coidado derivadas dos problemas de saúde.
- C31 Realizar as técnicas e procedementos de coidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos enfermos e familiares.
- C33 Ter unha actitude cooperativa cos diferentes membros do equipo.
- C35 Aplicar coidados xerais durante o proceso de maternidade para facilitar a adaptación das mulleres e os neonatos ás novas demandas e previr complicacións.
- C36 Coñecer os aspectos específicos dos coidados do neonato. Identificar as características das diferentes etapas da infancia e adolescencia e os factores que condicionan o patrón normal de crecemento e desenvolvemento.
- C37 Coñecer os problemas de saúde máis frecuentes na infancia e identificar as súas manifestacións. Analizar os datos de valoración do neno, identificando os problemas de enfermaría e as complicacións que poden presentarse.
- C42 Identificar as modificacións estruturais, funcionais, psicolóxicas e de formas de vida asociadas ao proceso de envellecemento.
- C44 Seleccionar as intervencións coidadoras dirixidas a tratar ou a previr os problemas de saúde e a súa adaptación á vida diaria mediante recursos de proximidade e apoio á persoa anciá.
- C49 Prestar coidados, garantindo o dereito á dignidade, privacidade, intimidade, confidencialidade e capacidade de decisión do paciente e familia.
- C50 Individualizar o coidado considerando a idade, o xénero, as diferenzas culturais, o grupo étnico, as crenzas e valores.
- D1 Capacidade de análise e síntese
- D2 Capacidade de organización e planificación
- D3 Capacidade de xestión da información
- D4 Resolución de problemas e toma de decisións
- D5 Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
- D6 Habilidades nas relacións interpersonais
- D7 Razoamento crítico
- D8 Aprendizaxe autónomo
- D9 Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
- D10 Motivación pola calidade
- D11 Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Ser capaz de participar nos cuidados que teñan como finalidade garantir o maior grao de independencia das persoas nas súas necesidades máis básicas, fomentando unha excelente relación interpersonal que garanta a dignidade e confidencialidade	A1	B1	C8	D1	
	A2	B3	C11	D2	
	A3	B6	C12	D3	
	A4	B7	C15	D4	
	A5	B8	C18	D5	
		B9	C26	D6	
		B11	C29	D7	
		B12	C31	D8	
		B15	C33	D9	
		B16	C42	D10	
		B17	C49	D11	
		B18			
	Ser capaz de proporcionar cuidados ao paciente aplicando o Proceso de Enfermaría, establecendo unha actitude *empática co paciente e familia aos que garantizará o dereito á confidencialidade, dignidade e privacidade.	A1	B1	C4	D1
		A2	B2	C8	D2
		A3	B3	C10	D3
		A4	B4	C11	D4
		A5	B5	C12	D5
			B6	C13	D6
		B8	C15	D7	
		B10	C17	D8	
		B12	C18	D9	
		B13	C19	D10	
		B14	C22	D11	
		B15	C23		
		B16	C24		
		B17	C25		
			C29		
			C31		
			C33		
		C35			
		C36			
		C37			
		C44			
		C49			
		C50			

Contidos

Tema

Rotatorio de prácticas preprofesionales que permitan a aplicación dos coñecementos teóricos e metodolóxicos da Enfermaría á práctica clínica, en hospitais, centros asistenciais e sociosanitarios.

Prácticas clínicas a realizar en servizos especiais, atención especializada PROCESO ENFERMEIRO: Manexo da Taxonomía NANDA, NOC, NIC

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Eventos científicos	2	0	2
Actividades introductorias	2	0	2
Seminario	18	0	18
Prácticum, Practicas externas e clínicas	402	0	402
Estudo de casos	0	13	13
Cartafol/dossier	0	13	13

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Eventos científicos	Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates... realizados por ponentes de prestixio, que permiten profundar ou complementar os contidos de a materia.
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Seminario	As tutorías grupais programadas mediante anuncio en Faitic, son obrigatorias xa que, entre outros, nelas préstase o soporte necesario para que o alumnado poida cumprir adecuadamente cos requisitos da avaliación.
Prácticum, Practicas externas e clínicas	O estudante desenvolve as actividades en un contexto relacionado con o exercicio de a profesión Enfermeira

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticum, Practicas externas e clínicas	O/A estudante desenvolve as actividades de formación en un contexto relacionado con o exercicio de unha profesión. Teñen carácter obrigatorio por ser unha titulación que conduce a unha profesión regulada, pertencente á área de Ciencias de a Saúde.
Seminario	As tutorías grupais programadas mediante anuncio en Faitic, son obrigatorias xa que, entre outros, nelas préstase o soporte necesario para que o alumnado poida cumprir adecuadamente cos requisitos da avaliación.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Emisión dun informe de avaliación por parte da supervisora/or da Unidade, co asesoramento das enfermeiras colaboradoras de prácticas clínicas que participaron na docencia Asistencia obrigatoria 100% Nota de corte 5. Imprescindible superar cada parte para aprobar a materia.	45	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5	C4 C8 C10 C11 C12	D1 D2 D3 D4 D5
					C13 C15 C17 C18 C19 C22 C29 C31 C33 C35 C36 C37 C42 C44 C49 C50	D6 D7 D8 D9 D10 D11
Estudo de casos	Estudo de casos mediante a resolución dunha proba avaliativa escrita tipo test, con tempo limitado, e no que se presentará un caso práctico que recollerá distintas situacións asistenciais-clínicas debendo o alumnado escoller a opción correcta de resolución, entre as alternativas propostas. A fórmula que se aplicará para obter a puntuación neste apartado é: A-E. Onde A é o número de acertos e a E o número de erros, as respostas non contestadas non restan puntuación. Nota de corte: 5 Imprescindible superar cada parte para aprobar a materia. A data de exame será a que figure aprobada e publicada na web e taboleiros do Centro.	45	A1 A2 A3 A4	B2 B3 B4 B5	C17 C18 C19 C23	D1 D2 D3 D4
					C24 C26 C29 C44 C50	D7
Cartafol/dossier	Elaboración dun informe/memoria sobre as tarefas e procedementos desenvolvidos, observacións realizadas Normas de presentación: consultar Faitic Prazo de entrega: ver faitic Nota de corte 5. Imprescindible superar cada parte para aprobar a materia.	10	A1 A2 A3 A4	B2 B5 B16	C15	D1 D2 D4 D7

Outros comentarios sobre a Avaliación

2ª edición ordinaria: Dado que a práctica clínica é unha actividade presencial, non recuperable, os estudantes soamente poderán empregar a 2ª oportunidade para recuperar o relativo á avaliación do estudo de casos (proba avaliativa escrita tipo test) e/o cartafol/dossier, segundo corresponda. Asimesmo nesta 2ª edición soamente poderanse recuperar ausencias ata un máximo de dez xornadas, segundo o recollido na Guía de Prácticas Clínicas, e sempre que haxa dispoñibilidade no Centro Sanitario de referencia.

Entrega do portafolios/dossier: consultar datas a través da plataforma FAITIC.

É imprescindible aprobar cada parte, para poder superar a materia.

OUTROS COMENTARIOS: Importante que o documento de asistencia á prácticas clínicas, recolla tanto a asistencia como as faltas/ausencias, para a súa posterior recuperación e entrega en tempo e en forma na Escola.

- No caso de non poder acudir por motivos xustificadas e documentadas á unidade de prácticas clínicas, o alumnado avisará por correo electrónico ao profesorado da materia (Practicascnicas.enfermaria.ourense@sergas.es), con COPIA á supervisora da unidade de rotación.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Butcher, Bulechek, Dochterman & Wagner, **Clasificación de Intervenciones de Enfermería (NIC)**, 7ª, Elsevier, 2018

Moorhead, Swanson, Johnson & Maas, **Clasificación de Resultados de Enfermería (NOC): Medición de Resultados en Salud**, 6ª, Elsevier, 2018

NANDA International, **Definiciones y clasificación 2018-2020 de NANDA International**, 11ª, Elsevier, 2019

Nanda International, **NNNConsult**, Elsevier,

Perry, A.G., Potter, P.A., **Guía Mosby De Habilidades Y Procedimientos En Enfermería**, 9ª, Elsevier, 2019

Cultura de cuidados,

Index de enfermería. www.index-f.com,

Enfermería global,

Enfermería intensiva http://www.seeiuc.com/revista_izquierda.htm,

<https://ulcerasfora.sergas.gal/?idioma=es>,

Bibliografía Complementaria

Ciber revista,

Metas de Enfermería,

Nursing,

<http://www.isciii.es/investen>,

<http://www.gneaupp.org>,

www.enfersalud.com,

Portal Sanitario Fisterra (Atención Primaria en la Red) <http://www.fisterra.com/index.asp>,

www.nureinvestigacion.es/,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Fundamentos de enfermaría/O51G140V01107

Enfermaría clínica I/O51G140V01204

Enfermaría clínica II/O51G140V01205

Introdución á enfermaría clínica/O51G140V01201

Prácticas clínicas I/O51G140V01208

Enfermaría clínica III/O51G140V01301

Prácticas clínicas II/O51G140V01303

Prácticas clínicas IV/O51G140V01405

Outros comentarios

- Rógase unha permanente atención ás disposicións sobre a materia que, no seu momento, figuren nos taboleiros de anuncios da Escola de Enfermaría e consultar a plataforma FAITIC a través da cal se fornecerá información para o seguimento e desenvolvemento da materia.

-É obrigatorio subir á plataforma FAITIC no apartado usuarios unha foto que permita a identificación de la/el alumna/o.

Plan de Continxencias

Descrición

A lexislación vixente conforma a profesión de Enfermeira/o como profesión regulada cuxo exercicio, de acordo co disposto no artigo 12.9 do Real Decreto 1393/2007, no que se establece a ordenación dos ensinos universitarios oficiais, require da posesión do correspondente título oficial de Grao, obtido conforme ás condicións establecidas polo Goberno no Acordo de Consello de Ministros do 8 de febreiro de 2008, publicado no Boletín Oficial do Estado do 27 de febreiro de 2008.

Na orden CIN/2134/2008, de 3 de xullo, establécense os requisitos para a verificación dos títulos universitarios oficiais que habilitan para o exercicio da profesión de Enfermeira/o.

Como o título de Graduada/o en Enfermería pola UVigo é presencial e habilita para o exercicio dunha profesión regulada, no relativo ás prácticas clínicas, considérase imprescindible a formación presencial nos centros sanitarios de referencia o que non pode ser modificado sen a pertinente instrución específica das autoridades competentes. A realización de prácticas clínicas presenciais é un condicionante para que poidan ser avaliadas.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Traballo de Fin de Grao**

Materia	Traballo de Fin de Grao			
Código	O51G140V01407			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	12	OB	4	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Ourense)			
Coordinador/a	Menor Rodríguez, María José			
Profesorado	Menor Rodríguez, María José			
Correo-e	mariajosemenor@hotmail.com			
Web				
Descrición xeral	O TFG deberá ser realizado de maneira persoal e autónoma polo alumno/a seguindo as orientacións do titor/a académico.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermería, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada as necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenrolo dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais y deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar cuidados de enfermería dirixidos as persoas, familias o grupos, orientados aos resultados en saúde, avaliando o seu impacto, a través de guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cuales se diagnostica, trata ou cuida un problema de saúde.
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermería
B4	Ser capaz de comprender o comportamento interactivo da persoa en función do xénero, grupo ou comunidade, dentro do seu contexto social e multicultural
B5	Diseñar sistemas de cuidados dirixidos as persoas, familia ou grupos, avaliando o seu impacto e establecendo as modificacións oportunas
B6	Aplicar as intervencións da enfermería na evidencia científica e nos medios dispoñibles
B7	Saber comprender, sen prexuízos, as persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, cómo individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto as suas opinións, creenzas e valores, ademais de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional
B8	Promover e respetar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermedade
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocuidado, apoiando o mantemento de conductas preventivas e terapéuticas
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz cos pacientes, familias, grupos sociais e compañerios. Fomentar a formación e información para a saúde
B12	Aplicar o código ético e deontolóxico da enfermería española, comprendendo as implicacións éticas da saúde nun contexto mundial na transformación
B13	Aplicar os principios de financiación sanitaria e sociosanitaria e utilizar adecuadamente os recursos dispoñibles
B14	Establecer mecanismos de avaliación, considerando os aspectos científico-técnicos e de calidade
B15	Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demáis persoal das organizacións asistenciais
B16	Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria
B17	Realizar cuidados de enfermería baseándose na atención integral da saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial

- B18 Aplicar estratexias para adoptar medidas de confortabilidade e atención de síntomas, dirixidas ao paciente e familia, na aplicación de coidados paliativos que contribúan a aliviar a situación de pacientes en situacións de enfermidade avanzada e/ou terminal
-
- C1 Coñecer e identificar a estrutura e función do corpo humano. Comprender as bases moleculares e fisiolóxicas das células e os tecidos.
-
- C2 Coñecer o uso e a indicación de produtos sanitarios vinculados aos coidados de enfermaría.
-
- C3 Coñecer os diferentes grupos de fármacos, os principios da súa autorización, uso e indicación, e os mecanismos de acción dos mesmos.
-
- C4 Utilización dos medicamentos, avaliando os beneficios esperados e os riscos asociados e/ou efectos derivados da súa administración e consumo.
-
- C5 Coñecer e valorar as necesidades nutricionais das persoas sas e con problemas de saúde ao longo do ciclo vital, para promover e reforzar pautas de conduta alimentaria saudable.
-
- C6 Identificar os nutrientes e os alimentos en que se atopan.
-
- C7 Identificar os problemas nutricionais máis habituais e seleccionar as recomendacións dietéticas adecuadas.
-
- C8 Aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación dos coidados de saúde.
-
- C9 Coñecer os procesos fisiopatolóxicos, e as súas manifestacións e os factores de risco que determinan os estados de saúde e enfermidade nas diferentes etapas do ciclo vital.
-
- C10 Identificar as respostas psicosociais das persoas ante as diferentes situacións de saúde (en particular, a enfermidade e o sufrimento), seleccionando as accións adecuadas para proporcionar axuda nas mesmas.
-
- C11 Establecer unha relación empática e respectuosa co paciente e familia, acorde coa situación da persoa, problema de saúde e etapa de desenvolvemento.
-
- C12 Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.
-
- C13 Recoñecer as situacións de risco vital e saber executar manobras de soporte vital básico e avanzado.
-
- C14 Coñecer e identificar os problemas psicolóxicos e físicos derivados da violencia de xénero para capacitar ao estudiantado na prevención, a detección precoz, a asistencia, e a rehabilitación das vítimas desta forma de violencia.
-
- C15 Identificar, integrar e relacionar o concepto de saúde e os coidados, dende unha perspectiva histórica, para comprender a evolución do coidado de enfermaría.
-
- C16 Comprender desde unha perspectiva ontolóxica e epistemolóxica, a evolución dos conceptos centrais que configuran a disciplina de enfermaría, así como os modelos teóricos máis relevantes, aplicando a metodoloxía científica no proceso de coidar, desenvolvendo os plans de coidados correspondentes.
-
- C17 Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir o benestar, a calidade e seguridade, as persoas atendidas.
-
- C18 Coñecer e aplicar os principios que sustentan os coidados integrais de enfermaría.
-
- C19 Dirixir, avaliar e prestar os coidados integrais de enfermaría, ao individuo, a familia e a comunidade.
-
- C20 Capacidade para describir os fundamentos do nivel primario de saúde e as actividades a desenvolver para proporcionar un coidado integral de enfermaría ao individuo, a familia e a comunidade.
-
- C21 Comprender a función e actividades e actitude cooperativa que o profesional deberá desenvolver nun equipo de Atención Primaria de Saúde.
-
- C22 Promover a participación das persoas, familia e grupos no seu proceso de saúde-enfermidade.
-
- C23 Identificar os factores relacionados coa saúde e os problemas do entorno, para atender as persoas en situacións de saúde e enfermidade como integrantes de unha comunidade
-
- C24 Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde de individuos e grupos
-
- C25 Aplicar os métodos e procedementos necesarios no seu ámbito para identificar os problemas de saúde máis relevantes nunha comunidade.
-
- C26 Analizar os datos estatísticos referidos a estudos da poboación, identificando as posibles causas de problemas de saúde.
-
- C27 Formar e informar, facilitar e apoiar a saúde e o benestar dos membros da comunidade, cuxas vidas están afectadas por problemas de saúde, risco, sufrimento, enfermidade, incapacidade ou morte.
-
- C28 Coñecer as alteracións de saúde do adulto, identificando as manifestacións que aparecen nas súas distintas fases.
-
- C29 Identificar as necesidades de coidado derivadas dos problemas de saúde.
-
- C30 Analizar os datos recollidos na valoración, priorizar os problemas do paciente adulto, establecer e executar o plan de coidados e realizar a súa avaliación.
-
- C31 Realizar as técnicas e procedementos de coidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos enfermos e familiares.
-
- C32 Seleccionar as intervencións encamiñadas a tratar ou previr os problemas derivados das desviacións de saúde.
-
- C33 Ter unha actitude cooperativa cos diferentes membros do equipo.
-
- C34 Identificar as características das mulleres nas diferentes etapas do ciclo reprodutivo e no climaterio e nas alteracións que se poden presentar proporcionando os coidados necesarios en cada etapa.
-
- C35 Aplicar coidados xerais durante o proceso de maternidade para facilitar a adaptación das mulleres e os neonatos ás novas demandas e previr complicacións.
-
- C36 Coñecer os aspectos específicos dos coidados do neonato. Identificar as características das diferentes etapas da infancia e adolescencia e os factores que condicionan o patrón normal de crecemento e desenvolvemento.
-
- C37 Coñecer os problemas de saúde máis frecuentes na infancia e identificar as súas manifestacións. Analizar os datos de valoración do neno, identificando os problemas de enfermaría e as complicacións que poden presentarse.
-

- C38 Aplicar as técnicas que integran o coidado de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos nenos e os seus cuidadores.
- C39 Seleccionar as intervencións dirixidas ao neno san e ao enfermo, así como as derivadas dos métodos de diagnóstico e tratamento.
- C40 Ser capaz de proporcionar educación para a saúde aos pais ou cuidadores primarios.
- C41 Comprender os cambios asociados ao proceso de envellecemento e a súa repercusión na saúde.
- C42 Identificar as modificacións estruturais, funcionais, psicolóxicas e de formas de vida asociadas ao proceso de envellecemento.
- C43 Coñecer os problemas de saúde máis frecuentes nos anciáns
- C44 Seleccionar as intervencións cuidadoras dirixidas a tratar ou a previr os problemas de saúde e a súa adaptación á vida diaria mediante recursos de proximidade e apoio á persoa anciá.
- C45 Coñecer o Sistema Sanitario Español.
- C46 Identificar as características da función directiva dos servizos de enfermaría e a xestión de coidados.
- C47 Coñecer e ser capaz de aplicar as técnicas de dirección de grupos.
- C48 Coñecer a lexislación aplicable e o código Ético e Deontolóxico da enfermaría española, inspirado no código Europeo de Ética e Deontoloxía de Enfermería.
- C49 Prestar coidados, garantindo o dereito á dignidade, privacidade, intimidade, confidencialidade e capacidade de decisión do paciente e familia.
- C50 Individualizar o coidado considerando a idade, o xénero, as diferenzas culturais, o grupo étnico, as crenzas e valores.
- C51 Coñecer os problemas de saúde mental máis relevantes nas diferentes etapas do ciclo vital, proporcionando coidados integrais e eficaces, no ámbito da enfermaría.
- C52 Coñecer os coidados paliativos e control da dor para prestar coidados que alivien a situación dos enfermos avanzados e terminais
- D1 Capacidade de análise e síntese
- D2 Capacidade de organización e planificación
- D3 Capacidade de xestión da información
- D4 Resolución de problemas e toma de decisións
- D5 Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
- D6 Habilidades nas relacións interpersonais
- D7 Razoamento crítico
- D8 Aprendizaxe autónomo
- D9 Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
- D10 Motivación pola calidade
- D11 Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Ser capaz de deseñar e executar un plan de investigación

A1	B1	C1	D1
A2	B2	C2	D2
A3	B3	C3	D3
A4	B4	C4	D4
A5	B5	C5	D5
	B6	C6	D6
	B7	C7	D7
	B8	C8	D8
	B9	C9	D9
	B10	C10	D10
	B11	C11	D11
	B12	C12	
	B13	C13	
	B14	C14	
	B15	C15	
	B16	C16	
	B17	C17	
	B18	C18	
		C19	
		C20	
		C21	
		C22	
		C23	
		C24	
		C25	
		C26	
		C27	
		C28	
		C29	
		C30	
		C31	
		C32	
		C33	
		C34	
		C35	
		C36	
		C37	
		C38	
		C39	
		C40	
		C41	
		C42	
		C43	
		C44	
		C45	
		C46	
		C47	
		C48	
		C49	
		C50	
		C51	
		C52	

Contidos

Tema	
Realización de procuras *bibliograficas	Buscadores bibliográficos, manexo...
Lecturas	Manexar as bases de datos científicas. - Ler libros e artigos de maneira reflexiva e crítica. - Ler literatura científica (mesmo noutros idiomas). - Discriminar as lecturas relevantes para o tema do TFG das que non o son.
Valoración, deseño e execución dun plan de investigación.	Guía do TFG

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	0	200	200
Seminario	28.5	48	76.5

Presentación	1	2	3
Resolución de problemas	0	20	20
Traballo	0.5	0	0.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Actividade autónoma de/dos estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia.
Presentación	Exposición por parte do alumnado, de xeito individual ou en grupo, de un tema sobre contidos da materia ou dos resultados de un traballo, exercicio, proxecto
Resolución de problemas	Actividades na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Actividade autónoma de/dos estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Presentación	Orientación na presentación de un traballo.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---------------	---------------------------------------

TraballoO tribunal asignará o 100% dá nota do TFG.	100	A1	B1	C1	D1
O alumnado presentará o traballo elaborado sobre a		A2	B2	C2	D2
temática elixida, que previamente		A3	B3	C3	D3
levou a cabo coa orientación do seu titor/a		A4	B4	C4	D4
		A5	B5	C5	D5
			B6	C6	D6
			B7	C7	D7
			B8	C8	D8
			B9	C9	D9
			B10	C10	D10
			B11	C11	D11
			B12	C12	
			B13	C13	
			B14	C14	
			B15	C15	
			B16	C16	
			B17	C17	
			B18	C18	
				C19	
				C20	
				C21	
				C22	
				C23	
				C24	
				C25	
				C26	
				C27	
				C28	
				C29	
				C30	
				C31	
				C32	
				C33	
				C34	
				C35	
				C36	
				C37	
				C38	
				C39	
				C40	
				C41	
				C42	
				C43	
				C44	
				C45	
				C46	
				C47	
				C48	
				C49	
				C50	
				C51	
				C52	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación 2ª Oportunidade (setembro): O tribunal asignará o 100% da nota do TFG. O alumnado presentará o traballo elaborado sobre a temática elixida, que previamente levará a cabo coa orientación do seu titor/a

Fin de Carreira: O tribunal asignará o 100% da nota do TFG. O alumnado presentará o traballo elaborado sobre a temática elixida, que previamente levará a cabo coa orientación do seu titor/a.

Datas de avaliación: serán publicada no taboleiro da Escola e na web do centro

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Nancy Burns, **Investigación en Enfermería**, 2012, Elsevier Saunders, 2012

F Faus Gabandé, E Santainés Borredá, **A Investigación nos Coidados de Enfermaría: rigor nas ferramentas de procura e síntese bibliográfica**, vol.22 no.4, index de Enfermaría, 2013

Rafael Alvarez Cáceres, . **Estadística aplicada as Ciencias da la Saude**, 1ª, Díaz de Santos, 2007

Bibliografía Complementaria

E Oltra-Rodríguez, M Rich-Ruiz, MI Orts-Cortés, **Competencias de investigación en las esCompetencias de investigación nas especialidades de Enfermaría**, 5ª, Enfermaría clínica, 2013

María Teresa Icart Isern;Anna M. Pulpón Segura, **Como elaborar e presentar un proxecto de investigación, unha tesina e unha tese**, Universitat de Barcelona, Servicio de Publicacione, 2012

Meleis A, **Theoretical nursing. development and progress**, 4ª, Philadelphia (US, 2011

Piqué Angordans J, **Cómo escribir un artigo de investigación en inglés**, 1ª, Alianza Editorial, 2010

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Estatística: Estatística/O51G140V01106

Metodoloxía da investigación/O51G140V01401

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo *COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

1. Traballo tutelado Actividade autónoma de/dos estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción..
2. Resolución de problemas: Actividades na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.

* Metodoloxías docentes que se modifican

1. Presentación Exposición por parte do alumnado, de maneira individual ou en grupo, dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto.
2. Seminario Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (tutorías)

As tutorías serán solicitadas / resoltas a través da aula virtual do profesor.

* Modificacións (si proceden) dos contidos a impartir

Non proceden modificacións do temario a impartir.

* Outras modificacións

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

* Probas pendentes que se manteñen

Defensa do T.F.G. ante tribunal.

* Probas que se modifican

Modelo de tribunal de defensa do TFG a elixir con anterioridade , e por escrito, polo alumno . Así;

1. Tribunal unipersonal: formado polo titor do TFG do alumno. Cualificación máxima pendente de resolución definitiva.
2. Tribunal colexiado formado por tres membros do corpo docente da Facultade de Enfermería . Cualificación máxima 100%

* Información adicional

Unha vez que o alumno escolleu unha modalidade de tribunal non cabe a modificación do mesmo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Drogo dependencias, ETS e SIDA**

Materia	Drogo dependencias, ETS e SIDA			
Código	O51G140V01409			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS**Saúde, dependencia e vulnerabilidade social**

Materia	Saúde, dependencia e vulnerabilidade social			
Código	O51G140V01412			
Titulación	Grao en Enfermaría			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS**Atención de enfermería nas emerxencias e catástrofes**

Materia	Atención de enfermería nas emerxencias e catástrofes			
Código	O51G140V01413			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Ourense)			
Coordinador/a	Fernández Conde, Ana			
Profesorado	Calviño López, Daniel Fernández Conde, Ana Vale Iglesias, Maria Florentina			
Correo-e	malofe@yahoo.es			
Web				
Descrición xeral	A profesión enfermeira, a través da historia, caracterizouse pola súa capacidade para responder os cambios que a sociedade foi experimentando e consecuentemente, ás necesidades de cuidados que a poboación e o sistema sanitario demandan día a día. A enfermería de urxencias e emerxencias atópase na actualidade nun alto nivel de relevancia social debido principalmente a 2 causas: as patoloxías cardiovasculares e os accidentes, ambas converteronse nas causas principais de morte e invalidez; a atención que se presta a estas patoloxías quedan encadradas no ámbito dos cuidados de urxencias e emerxencias. A pronta intervención ante estes problemas, demostraron a diminución no número de falecementos e lesións invalidantes. Polo tanto, a formación da enfermería neste ámbito, é o primeiro paso para o desenvolvemento de profesionais cualificados, para así prestar cuidados de calidade ás persoas que necesiten este tipo de atención ante situacións de urxencia e emerxencia.			

Competencias

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermería, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada as necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenrolo dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais y deontolóxicas aplicables.
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermería
B5	Diseñar sistemas de cuidados dirixidos as persoas, familia ou grupos, avaliando o seu impacto e establecendo as modificacións oportunas
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade
B13	Aplicar os principios de financiación sanitaria e sociosanitaria e utilizar adecuadamente os recursos dispoñibles
B15	Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais
B17	Realizar cuidados de enfermería baseándose na atención integral da saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial
C2	Coñecer o uso e a indicación de produtos sanitarios vinculados aos cuidados de enfermería.
C3	Coñecer os diferentes grupos de fármacos, os principios da súa autorización, uso e indicación, e os mecanismos de acción dos mesmos.
C4	Utilización dos medicamentos, avaliando os beneficios esperados e os riscos asociados e/ou efectos derivados da súa administración e consumo.
C13	Recoñecer as situacións de risco vital e saber executar manobras de soporte vital básico e avanzado.
C17	Aplicar o proceso de enfermería para proporcionar e garantir o benestar, a calidade e seguridade, as persoas atendidas.
C24	Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde de individuos e grupos
C29	Identificar as necesidades de cuidado derivadas dos problemas de saúde.
C30	Analizar os datos recollidos na valoración, priorizar os problemas do paciente adulto, establecer e executar o plan de cuidados e realizar a súa avaliación.
C48	Coñecer a lexislación aplicable e o código Ético e Deontolóxico da enfermería española, inspirado no código Europeo de Ética e Deontoloxía de Enfermería.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación

D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
D7	Razoamento crítico

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Ser capaz de emprender valoracións exhaustivas e sistemáticas, empregando as ferramentas e marcos axeitados para o paciente, tendo en conta os factores físicos, sociais, culturais, psicolóxicos, espirituais e ambientais relevantes.	A2	B1	C2	D1
	A3	B3	C3	D2
		B5	C4	D4
		B10	C13	D5
		B13	C17	D7
		B15	C24	
		B17	C29	
			C30	
		C48		
Ser capaz de facer valer os xuízos clínicos para asegurar que se alcanzan os estándares de calidade e que a práctica está baseada na evidencia.		B1	C2	
		B3	C3	
		B5	C4	
		B10	C13	
		B13	C17	
		B15	C24	
		B17	C29	
			C30	
		C48		
Ser capaz de por en práctica principios de saúde e seguridade, incluídos a mobilización e manexo do paciente, control de infeccións, primeiros auxilios básicos e procedementos de emerxencia (empregando as habilidades ...).		B1	C2	
		B3	C3	
		B5	C4	
		B10	C13	
		B13	C17	
		B15	C24	
		B17	C29	
			C30	
		C48		
Coñecer de forma relevante e ser capaz de aplicar resolución de problemas e toma de decisións.	A2	B3	C17	D1
	A3		C30	D4
				D7
Ser capaz de usar adecuadamente as habilidades de consello (técnicas de comunicación para promover o benestar del paciente).			C2	
			C3	
			C4	
			C13	
			C17	
			C24	
			C29	
			C30	
		C48		

Contidos

Tema	
Definición e tipos de catástrofes.	Aéreas, terrestres, marítimas, químicas ...
Impacto medioambiental, social, sanitario e económico das catástrofes.	Repercusións na sociedade motivado polas catástrofes.
Organización e planificación sanitaria en relación á atención das emerxencias nas catástrofes.	Evacuación de pacientes según a patoloxía e gravidade. Medios necesarios.
Mecanismos de prevención de catástrofes e actuación de emerxencia no contexto internacional.	Métodos de aillamento e control de infeccións en evacuacións de pacientes.
Recursos humanos e materiais necesarios.	Necesidades básicas segundo tipo de emerxencia.
Actuación do persoal nas emerxencias derivadas das catástrofes.	Funcións específicas do profesional de enfermería.
	Triaxe.

Primeiros auxilios.

Actuación de enfermería en urxencias e emerxencias obstétricas.
Actuación de enfermería en urxencias e emerxencias xinecolóxicas.
Actuación de enfermería en urxencias e emerxencias pediátricas.
Actuación de enfermería en urxencias e emerxencias psicosociais.
Actuación de enfermería en situacións de risco vital.
Actuación de enfermería nos procesos de maior incidencia e prevalencia na atención de urxencias.
Actuación de enfermería en urxencias e emerxencias músculo-esqueléticas

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	27	45	72
Seminario	20	25	45
Exame de preguntas obxectivas	2	15	17
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	15	16

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Sesións expositivas As clases teóricas serán de tipo participativo para favorecer a discusión e a comprensión do tema tratado. Exporanse contidos da materia empregando programas de presentacións. Farase lectura de documentos científicos de interese e/ocazos clínicos.
Seminario	Realización de casos prácticos na aula para reforzar a teoría.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Realización de casos prácticos na aula para reforzar a teoría .

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Seminario	Avaliación continua da participación, habilidades e destrezas do alumnado nas prácticas realizadas nos seminarios ó longo do trimestre. Asistencia obligatoria ó menos ao 90% do total das horas. De non ter a asistencia mínima a avaliación realizarase como na modalidade non presencial. Avaliación con proba de resposta curta/test na modalidade presencial. Na modalidade non presencial a calificación calcularse facendo media entre a nota da proba de pregunta curta/test e unha proba de pregunta longa sobre os contidos impartidos nos seminarios. Nota de corte 5 sobre 10. Realizarase o día marcado no calendario oficial de exames. Para a nota final é necesario aprobar cada unha das partes. A fecha do exame na primeira edición publicarase na páxina web da escola e no taboleiro de anuncios.	30	A2 A3	B1 B3 B5 B10 B15	C2 C3 C4 C13 C17	D1 D2 D4 D5 D7
Exame de preguntas obxectivas	Realización dunha proba con pregunta curta/test. Nota de corte 5 sobre 10. Realizarase o día marcado no calendario oficial de exames. A fecha do exame na primeira edición publicarase na páxina web da escola e no taboleiro de anuncios. Para a nota final é necesario aprobar cada unha das partes.	60	A2 A3	B1 B3 B5 B10 B13 B15 B17	C2 C3 C17 C24 C29 C30	D1 D2 D4 D5 D7

Resolución de problemas e/ou exercicios	Valorarase a resolución de casos prácticos e análises de situacións, expostos nos seminarios.	10	A2 A3	B1 B3 B5	C2 C3 C4	D1 D2 D4
	Desenvolvemento de preguntas curtas/test, sobre a teoría/práctica impartida.			B10 B13 B15	C13 C17 C24	D5 D7
	Imprescindible superar cada parte para aprobar a materia.			B17	C29	
	Nota de corte: 5.0				C30 C48	

Outros comentarios sobre a Avaliación

MODALIDADE NON PRESENCIAL: Probas test do contido da materia: 30%. Nota de corte: 5.0 Probas de resposta curta do contido da materia: 30%. Nota de corte: 5.0 Resolución de preguntas de resposta curta sobre a temática tratada nos diferentes seminarios: 40%

DATA EXAMEN 1ª edición ordinaria: publicarase na páxina web da escola e no taboleiro de anuncios.

Avaliación 2ª edición ordinaria (xullo): mesmas condicións do que na 1ª edición ordinaria.

Data da proba: publicarase na páxina web da escola e no taboleiro de anuncios.

Avaliación fin de carreira: realización dunha proba teórica (pregunta tipo test e curta), sendo necesario alcanzar un mínimo de 5 sobre 10 puntos en cada parte, para ter superada a materia. **Data da proba:** publicarase na páxina web da escola e no taboleiro de anuncios.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Álvarez Leiva, C. y otros, **Manual de Asistencia Sanitaria en las Catástrofes**, 1ªed, 1992

Álvarez Leiva, Carlos., **Manual de Atención a Múltiples Víctimas y Catastrofes**, 3ª Ed., Arán Ediciones, 2008

Domingo Muñoz, A., **Asistencia a múltiples víctimas. Catastrofes.**, 1ªEd., Editorial MAD, 2006

Bibliografía Complementaria

Abrisqueta García J., Juárez Torralba J., Pérez Viguera J., Martínez Frutos M., **Manejo, movilización y transporte de víctimas**, 2001,

Fernández Ayuso D., Aparicio Santos J. Pérez Olmo JL, Serrano Moraza A., **Manual de enfermería en emergencias prehospitalarias y rescata**, 2008,

Caníbal Berlanga, A., **Manual de Soporte Vital Avanzado en Trauma. SEMMICYUC.**, 2007,

Jiménez Murillo I., **Medicina de urgencias y emergencias.**, 4ª 2010,

Morillo J., **Manual de Enfermería de asistencia prehospitalaria urgente.**, 2007,

Rodríguez Soler, Alberto J., **Manual de triage prehospitalario.**, 2008,

Santiago Nogué, Albert Antolín y otros., **Urgencia por sobredosis de drogas de abuso.**, 1ªEd., 2008

Márquez Hernandez, V. V. y otros., **Soporte vital básico.**, 1ªEd., Editorial Universidad de Almería., 2016

Marco Aguilar, P. y otros., **Guía para la administración de fármacos en urgencias.**, 2003

Martinez Pastor, A. y Estévez García, A., **Triaje Manchester.**,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Prácticas clínicas V/O51G140V01406

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Prácticas clínicas IV/O51G140V01405

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Fundamentos de enfermaría/O51G140V01107

Enfermaría clínica I/O51G140V01204

Enfermaría clínica II/O51G140V01205

Farmacología e dietética/O51G140V01203

Introducción á enfermaría clínica/O51G140V01201

Prácticas clínicas I/O51G140V01208

Enfermaría clínica III/O51G140V01301

Prácticas clínicas II/O51G140V01303

Prácticas clínicas III/O51G140V01306

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una

planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

Manteranse as mesmas metodoloxías docentes en función da situación de presencialidade que se permita, usando como soporte as videoconferencias nos casos nos que nos podan estar presentes na aula todo o alumnado.

Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías): realizaranse a través de Faitic, correo electrónico ou aula virtual según conveña.

Modificacións (se proceder) dos contidos a impartir: poderanse ver reducidos o temas a tratar nos seminarios se a situación obriga a que os seminarios presenciais sexan realizados con un número moi pequeno de alumnos.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

Se a situación de excepcionalidades impide facer os exámenes de forma presencial éstos faranse a través da plataforma FAITIC. A porcentaxe que suporá na calificación cada un dos apartados mantense igual ca nos exámenes presenciais. Poderíase en algún caso valorar a posibilidade de facer algún examen oral por videoconferencia.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Introducción á enfermaría avanzada**

Materia	Introducción á enfermaría avanzada			
Código	051G140V01415			
Titulación	Grao en Enfermaría			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS**Atención e apoio na dependencia e vulnerabilidade social**

Materia	Atención e apoio na dependencia e vulnerabilidade social			
Código	O51G140V01417			
Titulación	Grao en Enfermaría			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermaría (Ourense)			
Coordinador/a	Vale Iglesias, Maria Florentina			
Profesorado	Vale Iglesias, Maria Florentina			
Correo-e	maria.florentina.vale.iglesias@sergas.es			
Web				
Descrición xeral	Materia que desde unha perspectiva interdisciplinar aspira a que o estudante comprenda as estreitas relacións entre a saúde e os procesos sociais, prestando especial atención a campos e situacións nas que intervéñen a enfermidade.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
C11	Establecer unha relación empática e respectuosa co paciente e familia, acorde coa situación da persoa, problema de saúde e etapa de desenvolvemento.
C23	Identificar os factores relacionados coa saúde e os problemas do entorno, para atender as persoas en situacións de saúde e enfermidade como integrantes de unha comunidade
C43	Coñecer os problemas de saúde máis frecuentes nos anciáns
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
D8	Aprendizaxe autónomo

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Ser capaz de aplicar coñecemento nas distintas necesidades sociais vinculadas a problemas de saúde	A1	C11	D4
	A2	C23	D5
	A3	C43	D8
	A4		
	A5		
Ser capaz de recoñecer as características dos problemas de saúde que dan lugar a necesidades de apoio social, en especial discapacidades, dependencia e adiccións	A1	C11	D4
	A2	C23	
	A3	C43	
	A4		
	A5		
Ser capaz de aplicar as estratexias de atención e apoio en relación co contexto actual.	A2		D4
	A4		D5
			D8
Ser capaz de identificar a relación entre saúde, sistema de xénero, cultura e ciclo vital	A3	C11	D5
	A4	C23	D8
		C43	

Contidos

Tema

Concepto e determinantes da saúde. Xeneralidades. Alteracións da saúde e as súas repercusións familiares. Relación entre a saúde e a situación social das persoas, o sistema de xénero, a cultura, status social e o ciclo vital. Sistemas de atención. Necesidades sociais vinculadas aos problemas de saúde e a súa repercusión na vida das persoas afectadas. Estratexias de atención e apoio pertinentes en cada situación. Características dos problemas de saúde que dan lugar a necesidades de atención e apoio.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	20	20	40
Traballo tutelado	0	18	18
Lección maxistral	28	40	68
Exame de preguntas obxectivas	2	22	24

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permitan profundar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma de/dos estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Seminario	Asistencia obrigatoria ao 90% das horas. Realízase unha proba tipo test ou pregunta curta	30	A1 A2 A3 A4 A5	C11 C23 C43	D4 D5 D8
Traballo tutelado	O alumno elaborará un traballo de maneira individual ou en grupo	10		C11 C23 C43	
Exame de preguntas obxectivas	Examen tipo test de resposta múltiple Nota de corte 5 Indispensable superar cada parte para facer media	60			

Outros comentarios sobre a Avaliación

Modalidade NON PRESENCIALA esta modalidade poderanse acoller aquelas/vos alumnas/vos, que con causa debidamente xustificada, non lles sexa posible asistir con regularidade (a máis do 90%) dos seminarios, polo que deberán ao comezo do inicio do cuadrimestre, comunicar por escrito ao docente responsable da materia, que non van asistir aos devanditos seminarios, indicando a causa que llo impide. No caso de alumnas/os, que por diferentes motivos, sempre xustificados e aínda asistindo a algún seminario, non cheguen a alcanzar o 90% da asistencia aos mesmos, pasarán a esta modalidade de non presencial. A avaliación da modalidade non presencial é a seguinte: A realización dunha proba tipo test/ resposta curta/ desenvolvemento. Dita proba realízase na data marcada segundo o calendario académico. A puntuación para ser apto neste apartado, será de 5 ou máis puntos sobre 10, a cal supón o 30% da cualificación total da materia. Presentación dun

traballo relacionado coa temática da materia, o cal supón o 10%

Avaliación 2ª edición: mesmas condicións que na 1ª edición. O alumnado deberá presentarse a esta convocatoria, coa/s parte/s que non teña superadas na 1ª edición ordinaria"

Avaliación Fin de Carreira: realización dunha proba tipo test/ resposta curta/ desenrolo do total dos contidos da materia. 100%

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Ministerio de Trabajo y Estudios Sociales., **Ley39/2006 de Promoción de la Autonomía Personal y atención a las personas con dependencia,**, 2011

Alemán Bracho, C. Alonso Seco J, M. Fernández . Santiago, P., **Dependencia y Servicios Sociales,** 2ª, Aranzadi., 2013

Bibliografía Complementaria

Gálvez R, Sierra A, Sáenz MC, Gómez LI, Fernández-Crehuet J, Salleras L et al., **Medicina Preventiva y Salud Pública,** 10ª, Masson, 2001

Secretaría de Estado de Servicios Sociales, Familias y Discapacidad., **Prevención de la dependencia en personas mayores,** Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales., 2005

SEGG, semFYC, SEMEG, SEMI, SEE/SESPAS, MSC, **Prevención de la dependencia en personas mayores,** Primera Conferencia Nacional de Prevención y Promoción de la Salud. Madrid, Ministerio de Sanidad y Consumo, 2007

Tortosa J,M., **Pobreza y perspectiva de género,** Icaria, 2001

benestar.xunta.es/web/portal/dependencia,

<http://www.estilosdevidasaludable.msssi.gob.es/>,

<http://www.msssi.gob.es/profesionales/saludPublica/prevPromocion/promocion/desigualdadSalud/EquidadS>,

<http://www.msssi.gob.es/profesionales/saludPublica/prevPromocion/Estrategia/estrategiaPromocionyPrev>,

<http://www.papps.es/>,

http://www.msssi.gob.es/profesionales/saludPublica/prevPromocion/Estrategia/Consejo_integral_Estilos,

<http://www.urv.cat/dinfern/media/upload/arxiu/guia%20cuidados%20infermeria.pdf>,

www.dependencia.imserso.es,

<http://www.juntadeandalucia.es/educacion/webportal/abaco-portlet/content/f2243473-a7e7-417a-b9ca-ab7>,

http://www.osakidetza.euskadi.eus/contenidos/informacion/salud_envejecimiento_activo/es_def/adjuntos,

https://www.osakidetza.euskadi.eus/contenidos/informacion/osteba_publicaciones/es_osteba/adjuntos/4 ,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Prácticas clínicas V/O51G140V01406

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Prácticas clínicas IV/O51G140V01405

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Enfermaría comunitaria I/O51G140V01104

Enfermaría comunitaria II/O51G140V01206

Enfermaría en saúde mental/O51G140V01305

Enfermaría xeriátrica e coidados paliativos/O51G140V01304

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo *COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

Utilizarase a mesma metodoloxía de ensino que nas leccións maxistras presenciais interactuando co alumnado de forma virtual a través das aulas do Campus Remoto da UVigo

Tamén se utilizará fundamentalmente a Plataforma Fatic/Moodle. Semanalmente colgarase na plataforma material bibliográfico (guías de actuación, capítulos de libros, artigos de interese) de cada tema para que o alumno poida continuar coa súa formación. Así mesmo tamén se colgarán guías didácticas para que axuden no estudo e a elaboración do tema, e mesmo temas xa elaborados polo profesorado responsable da materia en formato Word, pdf ou power point.

Atención personalizada

A atención personalizada realizarase fundamentalmente por vía mail ou despacho virtual de Moodle previa solicitude.

As titorías realizaranse a través dos despachos virtuais do Campus Remoto da Uvigo

Avaliación

O 100% da materia , tanto para a parte Teórica como para a parte de Seminarios avaliarase a través dunha proba virtual tipo test con resposta múltiple a través da plataforma Fatic, con tempo limitado e cronometrado e en data prevista. Ambas as partes da materia considerárase superada cunha nota de 5 sobre 10. É necesario aprobar ambas as partes para superar a materia.

Os alumnos que nesa data tivesen algún tipo de problema de conexión, deben comunicalo ao profesorado vía mail, na hora seguinte á de comezo da proba. Realizaríase nova proba ao día seguinte na mesma hora e condicións.

Na modalidade non presencial a proba virtual terá un peso dun 80% e o alumno deberá presentar un traballo de investigación sobre temática da materia que se ponderará cun 20% sobre a totalidade da nota final.
